Un omagiu pentru teatrul scris

Bonner Biennale

Bienala de teatru de la Bonn este cel mai mare festival european dedicat textului dramatic contemporan. A ajuns anul acesta la ediţia a IV-a, păstrându-şi subtitlul "Piese noi din Europa". În perioada 18–28 iunie, Bienala, patronată de preşedintele Germaniei şi sponsorizată substanţial de peste o sută de companii, între care VW, Deutschepost, Lufthansa, a adunat 24 de spectacole cu piese noi din 19 ţări, a prilejuit discuţii, lecturi, workshop-uri şi alte manifestări prin care a celebrat de fapt scrierea textului pentru teatru.

Foto: Claudia Lorenz

În Lei şi Lupi de Mariangela Gualtieri, Teatro Valdoca din Cesena

Comitetul de organizare, condus de dramaturgul Tankred Dorst şi de Hannah Hurtzig, a beneficiat de sprijinul Teatrului (Schauspiel) din Bonn. În sălile sale, excelent dotate, s-au desfăşurat spectacolele. Acest comitet, a cărui abilitate organizatorică a atins perfecţiunea, mi-a făcut onoarea să mă invite la workshop-ul "Tineri dramaturgi din Europa", condus de autorul englez Mark Ravenhill. Invitaţia a fost făcută la sugestia staff-ului UNITER, căruia îi mulţumesc şi pe această cale. Aceeaşi recunoştinţă o datorez Fundaţiei Soros pentru o Societate Deschisă şi Institutului Goethe din Bucureşti, directorului acestuia, domnul Peter Reiz, pentru sprijinul material acordat cu generozitate.

Foto: Mara Eggert

Am angajat un asasin după Aki Kaurismäki, Teatrul de Stat din Hanovra

România a fost reprezentată, de asemenea, de "naşul" festivalului pentru România, Matei Vişniec, de dramaturgul Vlad Zografi şi de criticul Victor Scoradeţ. Ţara noastră a avut şi un spectacol în festival: **Petru** de Vlad Zografi – regia: Cătălina Buzoianu – prezentat de Teatrul "Bulandra", trupa cea mai numeroasă din festival.

În total, au fost prezenţi la Bonn mai multe zeci de autori dramatici de toate vârstele din 37 de ţări europene, cărora li s-a adăugat Senegalul. Toţi aceşti dramaturgi s-au întâlnit în diferite secţiuni ale festivalului şi au schimbat păreri şi texte. La fel de interesante însă au fost discuţiile "informale" petrecute în fiecare noapte, după cele trei-patru, uneori chiar cinci spectacole ale fiecărei seri, în cortul Bienalei sau pe peluza ce-l înconjura. În ceea ce mă priveşte, am profitat la maximum de aceste prilejuri şi am discutat direct cu autori, regizori, critici din vreo 20 de ţări. Ospitalitatea perfectă a gazdelor a ajutat la crearea unei atmosfere cât se poate de destinse şi a favorizat acest dialog.

Spectacolele au fost de tot felul, după texte tot aşa de diferite, de la comediile cele mai uşoare la tragediile cele mai întunecoase. Nu a lipsit violenţa fizică şi de limbaj. Am văzut treisprezece piese din douăsprezece ţări. Programarea simultană a unora şi faptul că au fost destule în reprezentaţie unică nu mi-au permis să le văd pe toate, cum aş fi dorit.

La workshop-ul "tinerilor dramaturgi" m-am aflat printre cei care, probabil, ar fi trebuit să primească o dispensă de vârstă. La noi, însă, dramaturgii nu-s atât de precoci. Au fost nouă participanţi din opt ţări (Germania a avut doi berlinezi), plus liderul, Mark Ravenhill, un tânăr din Bristol care a câştigat 80 000 de lire sterline pe prima lui piesă cu titlul incitant **Shopping & Fucking**, referitoare (şi) la problema atât de teatrală a tinerilor "gay". La una dintre şedinţe a participat şi cunoscutul regizor Max Sttaford Clark, "specialist" în Caryl Churchill, care a montat şi premiera lui Mark. Cu **Blue Heart**, un coupé de Caryl Churchill, Max a dat, după opinia mea şi a multora, cel mai bun spectacol al festivalului, aplaudat cu frenezie, minute în şir.

Deşi festivalul a fost consacrat textului dramatic, montările au avut importanţa lor, au putut să ridice sau să coboare piesele respective. Dar cu ocazia workshop-ului am şi citit destule texte noi, în primul rând ale colegilor participanţi, care trebuiau să prezinte cel puţin o piesă tradusă în engleză. Dintre acestea s-a distins una scrisă direct în limba engleză de o autoare din Grecia, Elena Penga. De asemenea, fiecare autor a comis mai multe scene dramatice în workshop.

Pentru ultima zi am pregătit un scurt spectacol cu scene ale tuturor autorilor de la workshop. Ele au fost reprezentate în cortul festivalului, având ca actori tot autorii din grup. Tema comună a fost "Fear and misery at the Biennale" şi a vizat evidenţierea lucrurilor "rele" care nu s-au spus public în festival. E drept că n-au fost prea multe de reproşat, majoritatea celor întâmplate fiind excelent organizate şi de nivel artistic ridicat. Totuşi scenele au avut haz şi au fost mai mult (auto)ironice. A mea s-a intitulat "Poor Beast in a Tent". Dar titlul cel mai reuşit l-a găsit colegul David Gilesmann din Germania: "Bored in Bonn" (Plictisit la Bonn). Chiar dacă festivalul a avut şi unii timpi "morţi", plictiseala invocată de dramaturgul neamţ nu a fost o constantă a festivalului pentru că au fost mai mult momente pline, cu oameni vii şi inteligenţi.

Organizarea unui asemenea festival este ea însăşi un lucru extraordinar şi nu e la îndemâna oricui. Numai o ţară puternică economic şi cu mare interes pentru cultura europeană poate să realizeze un asemenea tur de forţă. Cu toate că, la evaluarea finală, organizatorii s-au plâns de greutatea de a aduna milioanele de mărci necesare festivalului şi de aportul redus al statului, nu pot să cred că, peste doi ani, dramaturgii europeni şi trupele care le joacă piesele nu se vor reuni din nou la Bonn.

Horia Gârbea

https://biblioteca-digitala.ro